

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 31.08.1988, sp. zn. 6 Cz 51/88, ECLI:CZ:NS:1988:6.CZ.51.1988.1

Číslo: 9/1990

Právní věta: Jestliže před podáním přihlášky vynálezu, na který bylo uděleno autorské osvědčení a který organizace využívá, byl předmět této přihlášky vynálezu využíván i jako zlepšovací návrh a takto byla za jeho využití poskytnuta i odměna, je pro výši odměny za vynález rozhodující společenský prospěch dosažený v nejuvhodnějším roce z pětiletého období, které může začít teprve dnem podání přihlášky vynálezu.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 31.08.1988

Spisová značka: 6 Cz 51/88

Číslo rozhodnutí: 9

Číslo sešitu: 2-3

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Vynálezy, Zlepšovací návrhy

Předpisy: 84/1972 Sb. § 16
§ 116 106/1972 Sb. § 8

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Po bezvýsledném smířčím řízení byl soudu postoupen návrh, v němž se žalobce domáhal vůči žalované organizaci zaplacení odměny za využití vynálezu „Zařízení pro odřezávání pásu požadované šířky z kruhového svitku“, na který bylo uděleno autorské osvědčení č. 232 089. Žalobce tvrdil, že již před podáním přihlášky vynálezu žalovaná organizace uznala řešení za zlepšovací návrh, využívala je od 1. 3. 1981 a též žalobci zaplatila odměnu za zlepšovací návrh, a to za nejuvhodnější první rok využívání v částce 7818,- Kčs. Poněvadž na totéž řešení bylo později uděleno autorské osvědčení, a jde tedy o vynález, měl žalobce za to, že se mu má dostat odměny ze společenského prospěchu dosaženého ve stejném období jako v případě zlepšovacího návrhu, ovšem v sazbě odpovídající odměňování vynálezů, tedy celkem částka 15 635 Kčs. Po odpočtu odměny za zlepšovací návrh žádal proto 7 817,- Kčs s příslušenstvím.

Žalovaná organizace namítala, že nárok žalobce byl plně uspokojen. Uvedla, že se zřetelem k účinkům autorského osvědčení mohlo jít o vynález a jeho využití nejdříve ode dne, kdy bylo řešení jako vynález přihlášeno, což je od 29. 3. 1983. Od tohoto dne však bylo chráněného řešení, jehož autorem je žalobce, využívání v mnohem menší míře než před podáním přihlášky vynálezu, takže odměna za vynález nepřesáhla částku vyplacenou jako odměnu za zlepšovací návrh. Proto podle názoru žalované organizace žalobci další nárok nevznikl.

Okresní soud v Ostravě uložil žalované organizaci, aby žalobci zaplatila 7817,- Kčs s 3 % úrokem z prodlení ode dne 27. 5. 1986 do zaplacení, a rozhodl o nákladech řízení a o soudním poplatku. Vycházel ze závěru, že předmět vynálezu byl žalovanou organizací využíván od března 1981, a proto žalobci náleží odměna za využití vynálezu ze společenského prospěchu dosaženého v nejuvhodnějším roce využití od března 1981 do konce února 1982. V uvedeném období činil společenský prospěch 103 138,- Kčs a tomu odpovídá odměna v celkové výši 15 635,- Kčs. Protože žalovaná organizace žalobci zaplatila 7818,- Kčs. přiznal mu rozdíl, tedy částku 7817 Kčs s příslušenstvím.

Rozsudkem krajského soudu v Ostravě byl potvrzen rozsudek soudu prvního stupně, proti němuž podala odvolání žalovaná organizace.

Nejvyšší soud ČSR rozhodl o stížnosti pro porušení zákona, kterou podal generální prokurátor ČSR, tak, že uvedenými rozsudky soudů obou stupňů byl porušen zákon.

Z odůvodnění:

Při posouzení uplatněného nároku vycházely soudy obou stupňů ze zjištění, že autor přihlásil řešení u žalované organizace nejprve jako zlepšovací návrh. Zlepšovací návrh organizace přijala a začala jej využívat dnem 1. 3. 1981. Nejuvhodnější byl první rok využívání zlepšovacího návrhu, v němž bylo dosaženo společenského prospěchu v částce 103 138,- Kčs. Z tohoto společenského prospěchu stanovila žalovaná organizace odměnu za zlepšovací návrh včetně zvýšení podle ustanovení § 11 vyhlášky č. 106/1972 Sb. a doplatku podle ustanovení § 13 téže vyhlášky 1) celkem v částce 7818,- Kčs a žalobci ji vyplatila. Dne 29. 3. 1983 podal žalobce přihlášku vynálezu a následně mu bylo vydáno autorské osvědčení na vynález totožný s předmětem zlepšovacího návrhu. Na základě těchto zjištění dovodil soud prvního stupně a stejně tak i odvolací soud, že žalobce má nárok na odměnu za využití vynálezu ve výši odpovídající společenskému prospěchu, kterého bylo dosaženo v prvním roce využívání předmětu vynálezu od 1. 3. 1981 do konce února 1982. Tento závěr však není správný.

Podle ustanovení § 46 odst. 1 zákona č. 84/1972 Sb. se autorským osvědčením uznává předmět přihlášky vynálezu za vynález, stvrzuje se autorství a právo přednosti k vynálezu a stvrzují se ve vzájemném souladu práva státu a autora vynálezu. Práva z autorského osvědčení platí ode dne podání přihlášky vynálezu (§ 46 odst. 3 zákona č. 84/1972 Sb.).

Právo na odměnu vzniká autoru využitím vynálezu, na který bylo uděleno autorské osvědčení (§ 116 zákona č. 84/1972 Sb.).

Ze zjištění učiněných soudy obou stupňů vyplývá, že na vynález, jehož autorem je žalobce, bylo uděleno autorské osvědčení a že žalovaná organizace předmět vynálezu využívá. Tím byly splněny všechny předpoklady vzniku práva žalobce na odměnu za využití vynálezu ve smyslu ustanovení § 116 citovaného zákona. V posuzované věci pak šlo o to, zda nárok žalobce na odměnu za využití vynálezu byl plně uspokojen odměnou vyplacenou za využití zlepšovacího návrhu, přičemž podstatou sporu byla otázka, za které období (§ 8 odst. 1 vyhlášky č. 160/1972 Sb. /2/) měla být stanovena odměna za využití vynálezu, jestliže před podáním přihlášky vynálezu byl předmět přihlášky využíván a též odměněn jako zlepšovací návrh.

Podle ustanovení § 8 odst. 1 uvedené vyhlášky byl pro výši odměny za využití vynálezu v organizaci rozhodující společenský prospěch dosažený v nejuvhodnějším roce z prvních pěti let využívání. Počátek tohoto pětiletého období nemůže předcházet okamžik podání přihlášky vynálezu. To z toho důvodu, že práva z autorského osvědčení na vynález, jehož udělení je jednou z podmínek vzniku práva autora na odměnu (§ 116 zákona č. 84/1972 Sb.), platí zpětně ode dne podání přihlášky vynálezu (§ 46 odst. 3 téhož zákona). Na využití předmětu přihlášky vynálezu, ke kterému došlo před podáním přihlášky, se účinky autorského osvědčení nevztahují. Jestliže tedy organizace využívala

řešení přihlášené jako zlepšovací návrh před tím, než byla podána přihláška vynálezu, a udělením autorského osvědčení vzniklo autoru právo na odměnu za využití vynálezu, je pro výši této odměny rozhodující společenský prospěch dosažený v nejuvýhodnějším roce z pětiletého období, které může začít nejdříve dnem podání přihlášky vynálezu.

Soudy obou stupňů dospěly v projednávané věci k nesprávnému právnímu závěru, že pro nárok žalobce na odměnu za vynález je rozhodující společenský prospěch dosažený v roce počínajícím dnem 1. 3. 1981, ač přihláška vynálezu byla podána dne 29. 3. 1983. Stejně mylný pohled měl na tuto otázku i žalobce a patrně proto nevyčíslil všechny skutečnosti významné pro existenci a výši uplatněného nároku, týkající se zejména přínosů z využití pro existenci a výši uplatněného nároku, týkající se zejména přínosů z využití řešení po datu podání přihlášky vynálezu.

Z uvedeného plyne, že soudy obou stupňů se řídily nesprávným právním názorem a porušily tak zákon v ustanoveních § 46 odst. 3 a § 116 zákona č. 84/1972 Sb. a § 8 odst. 1 dříve platné vyhlášky č. 106/1972 Sb.

Poznámky pod čarou:

1) Srov. nyní § 11 vyhlášky č. 27/1986 Sb.

2) Srov. nyní § 8 vyhlášky č. 27/1986 Sb.